

Delavsko upravljanje, kakor ga kažejo zapisniki

TOVARNA OPTIČNIH IN STEKLARSKIH IZDELKOV »TOS« - LJUBLJANA

Pred nami so trije zapisniki sej delavskega sveta z dne 5., 6. in 24. aprila leta 1956 in pa štirje zapisniki sej upravnega odbora z dne 17. in 22. aprila ter 14. in 18. maja 1956.

Seje delavskega sveta

Prva seja, na kateri se je konstituiral delavski svet, je bila 5. aprila in tedaj je svet tudi sprejel svojo dolžnost. Toda drugi dan, 6. aprila pa se je sestel stari delavski svet in odobril zaključni obračun za leto 1955! Sprejetje zaključnega

med diskusijo nasprotujoča si mnenja o nekaterih vprašanjih. Največkrat je v zapisnikih sam omenjeno, da je bila diskusija o kakšnem poročilu ali problemu. Kako, v kakšnem smislu so razpravljali, pa ni moč spoznati iz zapisnika.

Tako se na primer v poročilu o zaključnem obračunu (ki je bil sprejet protipravno) pravi: »Razpravlja se o zaključnih, lanskoletnega zaključnega obračuna oziroma o zaključnih delavskega sveta, ki jih je le-ta ob tej priložnosti

Ostale točke, ki so se po pravilu nanašale na manj važne stvari, so vsebovale samo zaključke, kar je po našem mnenju prav, če ni bilo o njih posebne diskusije. Tam pa, kjer je bila diskusija, zlasti kjer se je le-ta zelo razvila, pa mora pustiti taka diskusija sled v zapisniku. Tako se v neki točki, v kateri so razpravljali o pritožbi nekaterih uslužbencev, pravi:

»Po vsestranski debati in živi diskusiji je sprejet sklep:

Odločbe, ki jih je izdal stari delavski svet, veljajo še nadalje.«

Kdo je razpravljal in kako so razpravljali o tej pritožbi, ni moč videti iz zapisnika.

Seje upravnega odbora

Kakor iz zapisnikov o sejah delavskega sveta, tako tudi iz zapisnikov s sej upravnega odbora ni moč videti, kako so tekle diskusije. Tako na primer obsega zapisnik o poročilu direktorja o stanju v podjetju cele dve strani podatkov in problemov, o sami diskusiji pa je zapisano tole:

»Diskusija o poročilu direktorja je v glavnem tekla o analitični oceni delovnih mest. Prisotni so se seznanili z delom te komisije. (Vsekakor z delom komisije za analitično oceno delovnih mest). Krivdo za neizpolnitev plana je treba iskati v tehničnem oddelku.«

In na koncu zaključki:

1. Vpeljati evidenco proizvodnje in realizirati planirano proizvodnjo.

2. Komisija za analitično oceno delovnih mest naj poda poročilo in predloži rok za izvršitev tega dela.«

Iz zaključkov o prvi točki je vsekakor vidno, da obstoje problemi realizacije. To je vidno tudi iz poročila. Toda o diskusiji o teh problemih bi morale vsekakor vsaj nekaj priti v zapisnik.

Na seji upravnega odbora dne 14. maja so bila podana poročila o bruto bilanci za prvo četrtletje leta 1956 o izpolnitvi plana za mesec april in o izvrševanju plana v mesecu maju.

V zapisniku, v katerem vzemajo poročila skoraj dve

Sestanek delavskega sveta v mizarskem podjetju »20. oktobra« v Beogradu

strani besedila, pa ni niti besede o diskusiji. Na koncu poročila so podani samo naslednji splošni zaključki:

a) Prižadevati si, da v prihodnje ne bo pojavov kampanjskega dela, temveč da se bo delo v proizvodnji razvijalo po specifičnosti proizvodov v odnosu na asortiment z namenom kontinuitete (vsekakor kontinuitete proizvodnje).

b) Vakumski oddelki ne izkoriščajo zmogljivosti, zaradi tega je treba v prvi vrsti za ta oddelke zbrati poročila in skler za možno proizvodnjo.«

Vsekakor so morali na seji diskutirati o podanih poročilih. Predpostavljamo, da so člani upravnega odbora imeli pred seboj podatke o poročilu za prvo četrtletje, v katerem plan ni bil izpolnjen niti v proizvodnji niti v realizaciji. V tem poročilu je bilo tudi omenjeno, da se bodo v teku meseca zatoge gotovih izdelkov zmanjšale za 4 milijone dinarjev. Toda iz poročila za mesec april je vidno, da je bila proizvodnja po vrednosti večja kakor pa realizacija. Bilo bi vsekakor zanimivo vedeti, kako so člani upravnega odbora diskutirali o teh problemih.

Naš skicp

Glavna pripomba se morda ne bi nanašala toliko na delavski svet in upravni odbor, kolikor na tistega, ki je vodil zapisnike.

Kakor smo ugotovili pri analizi posameznih zapisnikov, ni moč iz njih dobiti prave slike dela organov delavskega upravljanja v podjetju »TOS«. Na podlagi takih zapisnikov tudi operativni organi podjetja, ki morajo izvrševati odločbe orga-

nov upravljanja, ne bodo mogli vedno izpolniti vsega, kar so ti organi sklenili na svojih sejah.

Kaj bi bilo konkretno moč storiti na podlagi zaključka: »Prižadevati si, da v prihodnje ne bo pojavov kampanjskega dela... in planirano proizvodnjo realizirati.«

Zapisnik sej delavskega sveta in upravnega odbora mora vsebovati, če ne vse, pa vsaj bistvo diskusije, kajti sam zaključek je dostikrat lakoničen in njegovo pravo vsebino dobimo šele iz gradiva o diskusiji.

Skoraj nepojmljivo je, kako da zapisnik s sej upravnega odbora, ki je trajala štiri ure, vsebuje samo dve strani besedila, natipkanega s strojem. Na teh dveh straneh je razen poročila in vrste zaključkov natipkan tudi vrstni red in seznam prisotnih članov.

V zapisnikih s sej delavskih svetov in upravnih odborov nismo zgodovino naših podjetij. Zaradi tega morajo nuditi pravo sliko našega časa. Po našem mnenju ne sme nikogar motiti, če pridejo v zapisnik tudi predlogi, ki jih večina ni sprejela. Včasih tudi kakšen neumesten predlog, ki pa je dobil na seji umesten odgovor.

Iz zapisnikov je vidno, da imajo podjetja vrsto težav, ki jih je treba premagati, da bi izpolnila postavljene naloge. Pri tem pa izkoriščamo tudi »vrzeli« v naših predpisih.

Tako je na primer iz poročila direktorja na seji upravnega odbora vidno, da je podjetje zahtevalo, naj bi se oddelki gradilnice proglasili za poskusne obrate, da bi se izdelale galanterije in vakuum oddelki, vstevši tudi živorebrna stikala v okviru obratov pihanega stekla. V zaključku te zahteve stoji: »Planirano količino teh izdelkov je treba nujno realizirati, kajti ves dobiček, ki ga bomo dosegli v tem obdobju, bo ostal podjetju za nadaljnje investicije.« Predpis o poskusnih pogonih so izdali predvsem zato, da ne bi imele gospodarske organizacije, ki uvajajo poskusne obrate, izgub, ne pa da bi dosegale dobiček za nadaljnje investicije.

Pokazane slabosti zapisnikov samo zmanjšujejo uspehe, ki jih je dosegel delovni kolektiv te naše mlade tovarne, kar pa je moč odstraniti brez najmanjšega napora.

Božidar Race

Zbor volivcev nekega volilnega okraja v Beogradu

obračuna je bilo torej formalno nepravilno.

Nimamo na razpolago nadaljnjih zapisnikov, iz katerih bi mogli videti, če so pristojni organi potrdili tako sprejet zaključni obračun. Če so ga, potem so to pot organi, ki so potrdili obračun, storili drugo napako.

Toda, če bi samo odobrili zaključni obračun, bi se moglo tako stališče še nekako opravičiti s kakšnimi logičnimi razlogi, glede na to, da je šlo za obdobje, v katerem je stari delavski svet vodil gospodarsko organizacijo, čeprav s pravne strani to ni sprejemljivo. Toda stari delavski svet je na isti seji sprejel še vrsto drugih sklepov kot na primer:

»V skladu s smernicami naše ekonomske politike prehajamo od prvotnega elaborata za novogradnjo na rekonstrukcijo, zato je treba v tem smislu izdelati elaborat.«

»Rekonstrukcijo tovarne je treba izvršiti na prostoru Metelkove ulice št. 15, da pa bi vskladili osvajanje asortimenta in normalnega toka proizvodnje z razvojnimi potrebami v obstoječih pogojih, se morajo štirje stanovanjci izseliti oziroma je treba zanje preskrbeti štiri stanovanja.«

Zapisniki sej delavskega sveta so po našem mnenju zelo pomanjkljivi. Iz njih ni moč videti, kako se je razvijala diskusija. Ni moč zvedeti za predloge posameznikov in ali so bila

sprejeti in se ugotavlja, da niso bili vsi zaključki v popolnosti izpolnjeni, pač pa so še v postopku, tako da jih bo moč realizirati v teku leta. Predvsem se je razpravljalo o gradilnici in o razširitvi asortimenta v obeh obratih, kar bo jamčilo za napredek podjetja.

Po vsestranski diskusiji je predsednik sveta pozval člane naj se izjasnijo o zaključnem obračunu, ki je bil potem soglasno sprejet.«

Toliko je v zapisniku napisano o seji delavskega sveta, na kateri so razpravljali o poslovanju vsega leta, kar je vsekakor premalo.

V zapisniku seje delavskega sveta, na kateri je predsednik upravnega odbora podal poročilo o prevzemanju podjetja v upravljanje in v katerem je opisal glavno in tekočo problematiko podjetja, se govori:

»Na podlagi tega poročila se je razvila vsestranska diskusija. Predvsem so razpravljali o izpolnitvi letošnjih planskih nalog in o določenih objektivnih razlogih za neizpolnitve plana ter o kopičenju zalog gotovih izdelkov v teku četrtletja.«

V zapisniku s sej delavskega sveta vrsta podatkov in problemov, toda ni moč videti, ali jih je nekdo podal, ali pa pomenijo sestavni del poročila predsednika upravnega odbora. Na koncu točke stoji zaključek:

»Po razpravljanju te točke se prehaja na naslednjo (točko).«

NAROČNINA ZA »NAŠO SKUPNOST«

znaša za eno leto 250 in za pol leta 125 dinarjev. Naročnino pošljite na naš tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani št. 60-KB-5-2-367 s posebno oznako za »Našo skupnost«.

Če pa morda želite srbohrvatsko izdajo (v cirilici ali latinici) ali makedonsko izdajo, pošljite naročnino na naslov: »Naša zajednica«, Beograd — Dečanska 35, tekoči račun 102-T-349 s pripombo za »Našo zajednico«. Na hrbtni strani napišite, katero izdajo želite.